

Jednota v názoroch na materiálne, technické a zdravotnícke zabezpečenie vojsk je nutným predpokladom vysokej bojaskopnosti vojsk

Generálmajor Martin Dzur

Jednou z podstatných zvláštností organizácie Sovietskej armády proti armádam kapitalistickým je odlišná organizácia a funkcia tylu. Tyl ČSLA je organizovaný podľa vzoru Sovietskej armády. Súčasná organizácia tylu ČSLA je pomerne mladá (asi 10 rokov). Je stále ešte celý rad nejasností v názoroch na postavenie a funkciu tylu ako celku, hlavne však v názoroch na postavenie riadiacich tylových funkcionárov. Vinu na tom nesú i samotní tyloví pracovníci, ktorí nie vždy správne pochopili plný rozsah svojich práv a povinností a sami sa dopúšťali ich zužovania. Až riadne školené kádry, hlavne tá časť, ktorá mala možnosť študovať na akademiách tylových smerov a hlavne tiež široké využitie nových sovietskych predpisov a iných materiálov, umožňujú správne stanoviť rozsah práv a povinností tylu a previesť správny výklad nových predpisov.

Hlavný nedostatok doterajšieho výkladu predpisov spočíva v tom, že pod pojmom tyl, tylové služby, tylové zabezpečenie a pod. sa chápe súhrn opatrení, ktoré prevádzajú, alebo organizujú náčelníci služieb, ktorí sú priamo podriadení zástupcovi veliteľa pre tyl. Z tejto oblasti sa nesprávne vylučuje autotraktorová služba, tankotechnická služba, orgány materiálneho a technického zabezpečenia druhov vojsk a nepodriadených služieb. O tom, že tento výklad je nesprávny, svedčí znenie čl. 110 Vševojsk-1-1: „Vševojskový tyl tvoria organické tylové útvary, zariadenia a jednotky zväzkov, útvarov a jednotiek určené k ich materiálnemu, technickému a zdravotníckemu zabezpečeniu.“

Materiálne zabezpečenie (čl. 115 Vševojsk-1-4) vojsk prevádzajú podľa druhov zásobovania príslušní náčelníci služieb. Hlavné prostriedky materiálneho zásobovania vojsk sú: munícia, pohonné hmoty, proviant a bojová technika všetkého druhu.

Technické zabezpečenie (čl. 120 Vševojsk-1-1) záleží v organizácii a prevádzaní technicky správneho ošetrovania a udržiavania výzbroje, tankovej, automobilnej a inej

techniky a v prevádzaní včasných opráv a odsunov. Nový predpis Tyl-1-1*, čl. 2 správne vysvetľuje: „Tylové útvary a jednotky sú dopravné a zdravotnícke útvary a taktické sklady, dielne a iné.“ To znamená, že sklad tankotechnického materiálu, automobilná vyprošťovacia rota, delostrelecké dielne, ženijný muničný sklad, silničný mostný prapor, poľná nemocnica a pod. sú podriadené náčelníkovi tankotechnickej služby, autotraktorovej služby, služby delostreleckého vyzbrojovania, náčelníkovi ženijného vojska, zástupcovi veliteľa pre tyl a náčelníkovi zdravotnickej služby, majú spoločný názov „tylové útvary a zariadenia“ a ich súhrn u jednotky tvorí tyl jednotky, u útvaru tyl útvaru, u zväzku tyl zväzku, u armády tyl armády, u frontu tyl frontu a u hlavného velenia tyl HV.

Veľké množstvo rôznych tylových jednotiek, útvarov, útavov a zväzkov a ich podriadenosť rôznym funkcionárom si vynútilo v niektorých otázkach tieto všetky podriaďiť jednému veleniu a jednotnej organizácii. Týmto orgánom bol určený zástupca veliteľa pre tyl, ktorý je dôstojníkom veliteľsko-štábného smeru a je k výkonu tejto funkcie aj pripravovaný. Jednota velenia všetkým tylovým útvarom, teda aj tylovým jednotkám, útvarom a zariadeniam druhov vojsk je zabezpečená článkom 17, nového predpisu Tyl-1-1, ktorý čini veliteľa zväzku (útvaru) plne zodpovedným za organizáciu tylu, materiálne, technické a zdravotnícke zabezpečenie zväzku (útvaru). Veliteľ velí tylu prostredníctvom svojho zástupcu veliteľa pre tyl, ktorý je bezprostredným organizátorom tylu. Pokyny zástupcu veliteľa pre tyl v otázkach organizácie tylu a prísunu materiálnych prostriedkov sú zá-

* Nový predpis Tyl-1-1, ktorý bude vydaný v októbri 1960 je spracovaný podľa sovietského predpisu „Nastavlenije po tylu Sovjetskoj armii.“

vážné pre všetkých veliteľov druhov vojsk a náčelníkov služieb zväzku (útvary). Tiež článkom 130 Vševojsk-1-1: „Zástupca veliteľa pre tyl je priamym organizátorom tylu a musí byť vždy pripravený informovať veliteľa divízie o všetkých otázkach organizácie tylu a materiálneho zabezpečenia.“ Aby túto povinnosť mohol zástupca veliteľa pre tyl plniť, určuje článok 131 predpisu Vševojsk-1-1 náčelníkom druhov vojsk, špeciálnych vojsk a náčelníkom služieb povinnosť podávať zástupcovi veliteľa pre tyl divízie hlásenie o stupni zabezpečenia vojsk.

Zástupca veliteľa pre tyl je teda priamym organizátorom tylu.

Organizácia tylu — ako vysvetľuje aj predpis Vševojsk-1-1 čl. 110 — je dôležitou súčasťou organizácie bojovej činnosti vojsk; záleží v príprave tylu zväzkov a útvarov ku včasnému a nepretržitému materiálnemu, technickému a zdravotníckemu zabezpečeniu vojsk, v rozmiestovaní a premiestovaní tylových útvarov, zariadení a jednotiek, v určení, príprave a ochrane prisunových a odsunových ciest, v zabezpečení ochrany a obrany a zaistení tylu.

Centrálne riadenie uvedených otázok v boji jednou osobou je zvlášť v súdobých podmienkach nezbytné. Nielen, že veliteľ je zbavený riadenia radu otázok, ktoré priamo nesúvisia s bojovou činnosťou vojsk, ale taký postup zabezpečuje nutnú organizačnú jednotu a zladenosť všetkých otázok tylu, bez ohľadu na podriadenosť zásobovacieho orgánu rôznym náčelníkom.

Z vyššie uvedeného výkladu jasne vyplýva, že zástupca veliteľa pre tyl má právo nariadovať všetkým náčelníkom služieb bez ohľadu na ich priamu podriadenosť v otázkach rozmiestovania a premiestovania tylových útvarov a jednotiek, ich ochrane a obrane, ako i k organizácii prisunu materiálu (čl. 130 Vševojsk-1-1, posledný odstavec). Úlohu zástupcu veliteľa pre tyl nie je teda možné zrovnávať s úlohou všetkých orgánov, ktoré prevádzajú zabezpečenie vojsk určitým druhom materiálu. Na druhej strane je úplne totožná úloha a postavenie v priamom organizovaní materiálneho zabezpečenia svojím druhom materiálu napríklad náčelníka výstrojnej služby a zásobovacieho orgánu náčelníka ženijného vojska.

Ďalšou skupinou otázok, z ktorých je možno naprosto jasne dedukovať vedúcu úlohu zástupcu veliteľa pre tyl, sú otázky velenia tylu.

Základom velenia vojskového tylu je rozhodnutie veliteľa pre vedenie bojovej činnosti a jeho pokyny pre organizáciu tylu, materiálne, technické a zdravotnícke zabezpečenie vojsk. (Tyl-1-1 čl. 23). Pre pochopenie tejto otázky treba si uvedomiť, že podľa organizácie sú dve skupiny služieb, ktoré organizujú priamo materiálne zabezpečenie vojsk: jednak skupina služieb priamo podriadených zástupcovi veliteľa pre tyl a ďalšia skupina podriadená veliteľovi a náčelníkom druhov vojsk. V priamom výkone svojich povinností medzi nimi nie je rozdiel, hlavne nie v zodpovednosti za materiálne zabezpečenie svojím druhom materiálom. Ich rôzna podriadenosť nemení ich práva a povinnosti v odborných otázkach. Vzhľadom k postaveniu zástupcu veliteľa pre tyl v systéme velenia je však celý rad otázok, ktoré jednotne pre všetky služby riadi zástupca veliteľa pre tyl. Sú to otázky:

Komplexne informovať veliteľa o všetkých otázkach materiálneho zabezpečenia; vydávanie spoločných dokumentov za celý tyl, hlavne tylového rozkazu; organizácia tylového spojenia v tylovom priestore v prospech celého tylu; potrebná informovanosť zástupcu veliteľa pre tyl o zámysle vedenia boja a o zmenách v organizácii jednotiek; určovanie priestorov rozvinutia a spôsob premiestnenia všetkých tylových útvarov a jednotiek; organizácia ochrany a obrany celého tylu; organizácia prisunových a odsunových ciest nepriateľa za všetky tylové útvary, jednotky a zariadenia.

V komplexe týchto otázok vystupuje do popredia hlavne požiadavok organizovať tyl v presnom súlade so zámyslom vedenia boja. Nie je únosné, aby veliteľ zoznamoval s rozhodnutím náčelníka autotraktorovej služby, zásobovacie orgány druhov vojsk, náčelníkov všetkých služieb a orgány dopĺňovania vojsk napriek tomu, že činnosť všetkých týchto orgánov musí byť vo väčšej alebo menšej miere v súlade so zámyslom boja. Takú zladenú činnosť zabezpečuje práve zástupca veliteľa pre tyl, ktorý je k tomu vybavený i funkčným orgánom — štábom tylu.

Okolom štábu tylu je zhromažďovať údaje potrebné k rozhodnutiu náčelníka tylu, k informácii veliteľa o otázkach organizácie tylu a po prijatí takého rozhodnutia zabezpečuje jeho preniknutie k vykonavateľom, správne pochopenie a zároveň je oprávnený prevádzať kontrolu, ako sa rozhodnutie veliteľa v otázkach tylu prevádza. Tým je daný aj vzťah príslušníkov štábu tylu nielen k náčelníkom služieb podriadených zástupcovi veliteľa pre tyl, ale aj

k náčelníkom služieb a zásobovacím orgánom veliteľov a náčelníkov druhov vojsk. Úloha štábu tylu nemôže byť úplne jednoznačne vymedzená žiadnym predpisom a smernicou z toho dôvodu, že jeho postavenie v systéme velenia tylu je do značnej miery také isté ako u štábu operačného určované pracovnými návykmi a individualitou zástupcu veliteľa pre tyl, ktorý štábu tylu ako svojmu funkčnému orgánu toto postavenie vytvára predovšetkým úkolmi, ktoré na štáb kladie.

Tento výklad samozrejme nevylučuje iné orgány z vlivu na organizáciu tylu a materiálne zabezpečenie vojsk. Sú to hlavne v prvom rade veliteľ, náčelník štábu a veliteľ druhov vojsk. Čo predvída veliteľ vo svojom rozhodnutí v otázkach tylu je uvedené v čl. 129 Vševojsk-1-1. V čl. 53 predpisu Vševojsk-1-1 sa hovorí o funkcií, právach a povinnostiach štábu a povinnostiach štábu a náčelníka štábu.

Podľa tohto článku je náčelník štábu povinný zladovať a kontrolovať prácu štábov druhov vojsk, tylu, náčelníkov špeciálnych vojsk a služieb. Avšak jednou z jeho hlavných povinností je organizovať a zabezpečovať velenie vojskám. Z toho dôvodu, že vojskový štáb plní zodpovednú úlohu v organizácii vedenia bojovej činnosti a velenia vojskám, je v našej organizácii funkcia zástupcu veliteľa pre tyl, ktorému je podriadený štáb tylu a ktorý odpovedá veliteľovi za organizáciu celého tylu.

V čl. 131 sa hovorí: „Velitelia druhov vojsk, špeciálnych vojsk a náčelníci služieb riadia priamo materiálne a technické zabezpečenie vojsk podľa svojej odbornosti.“ To znamená, že za odbornú časť svojich opatrení, za ich účelnosť a odbornú správnosť nesú plnú zodpovednosť náčelníci druhov vojsk a služieb a to včetně náčelníkov služieb podriadených zástupcovi veliteľa pre tyl. Znenie tohto článku nie je možné vzťahovať iba na náčelníkov služieb a druhov vojsk nepodriadených zástupcovi veliteľa pre tyl.

Na základe uvedeného výkladu predpisu Vševojsk-1-1 je možné zhrnúť základné práva a povinnosti veliteľa, náčelníka štábu, zástupcu veliteľa pre tyl, veliteľov druhov vojsk a náčelníkov služieb v otázkach velenia a organizácie tylu, materiálneho, technického a zdravotníckeho zabezpečenia vojsk.

Veliteľ

Novo vydaný predpis Vševojsk-1-1 pokladá za jednu z najdôležitejších povinností veliteľa otázky materiálneho, technického a

zdravotníckeho zabezpečenia vojsk (čl. 109). Veliteľovi divízie ukladá určiť k zabezpečeniu bojovej činnosti vojsk opatrenia pre bojové, ženijné, materiálne, technické a zdravotnícke zabezpečenie (čl. 54). V otázkach velenia tylu, ktoré tvoria organickú súčasť celkového velenia vojskám, veliteľ predvída:

- množstvo zásob, lehoty ich nahromadenia a ich rozloženie na sledy;
- normy spotreby munície, pohonných hmôt a ostatných materiálnych prostriedkov;
- poradie prísunu materiálu útvarom;
- poradie a dobu provedenia hlavných opatrení technického zabezpečenia;
- priestory rozvinutia tylových útvarov a jednotiek, poradie ich premiestňovania v priebehu boja;
- umiestenie tylového veliteľského stanovišta (Vševojsk-1-1 čl. 129).

Ďalšie články uvedeného predpisu ukladajú veliteľovi divízie vo vzťahu k tylu niektoré ďalšie povinnosti, ako napríklad:

- vyčleňovať sily a prostriedky pre prípravu ciest a ich udržiavanie v zjazdnom stave (čl. 113);
- zaisťovať ochranu a obranu tylu, hlavne prísunových a odsunových ciest (čl. 114); to má zvláštny význam v podmienkach nesúvislej fronty súdobeho boja;
- pri vzdušnom prísune materiálnych prostriedkov pripraviť pristávacie plochy, alebo vytýčiť plochy pre zhodz nákladu, organizovať vykladanie anebo zhromažďovanie zhodeného materiálu, jeho ochranu (čl. 119).

Z uvedených ustanovení predpisu jasne vyplýva, že veliteľ je hlavným riadiacim orgánom tylu, ktorému velí prostredníctvom svojho zástupcu pre tyl.

Náčelník štábu

Má plnú zodpovednosť za organizáciu a udržanie nepretržitého velenia vojskám. Pre dosiahnutie tohoto cieľa je povinný zladíť a kontrolovať prácu štábu druhov vojsk, tylu, náčelníkov špeciálnych vojsk a služieb (Vševojsk-1-1, čl. 53) a koordinovať ich činnosť k splneniu rozhodnutia veliteľa (čl. 56).

Povinnosť náčelníka štábu voči náčelníkom druhov vojsk a služieb bude v súdobom boji zameraná na ich sústavné informovanie o zmenách v operačnom uskupení vojsk, v operačnej a taktickej situácii. Funkcia zástupcu veliteľa pre tyl mu k tomu vytvára výhodné podmienky. Jeho prostredníctvom môže rýchlo prenášať zmeny a rie-

šití koordinačné úlohy, bez toho, že by musel jednat so širokým okruhom funkcionárov služieb.

Zástupce veliteľa pre tyl

Zástupca veliteľa pre tyl je priamym organizátorom tylu a musí byť vždy pripravený informovať veliteľa divízie o všetkých otázkach organizácie tylu a materiálneho zabezpečenia. Organizuje zabezpečenie vojsk materiálnymi prostriedkami podriadených služieb, prísun materiálu všetkého druhu, prieskum priestorov rozmiestenia tylových útvarov a jednotiek, ich rozmiestenie, premiestňovanie a činnosť v súhlase s bojovými úlohami, štúdium priestoru nastávajúcej bojovej činnosti, zaistenie a obranu tylu a jeho ochranu pred zbraňami hromadného ničenia a riadi zdravotnícku a veterinárnu službu.

Zástupca veliteľa pre tyl je povinný oznamovať náčelníkovi štábu divízie zmeny tylovej situácie, zladovať s ním všetky najdôležitejšie nariadenia pre tyl a dostávať od neho údaje o zmenách situácie a o sostave vojsk; vydávať pokyny zástupcom veliteľov útvarov pre tyl v otázkach zabezpečenia vojsk podriadených služieb. Rozvoj operačného umenia a zvlášť charakter a rozmach súčasných operácií naznačuje, že úloha zástupcu veliteľa pre tyl v otázkach organizácie všetkých nebojových prvkov operačnej zostavy porastie, pretože súdoby boj vyžaduje od veliteľa sústrediť celú pozornosť na riadenie vojsk. Pozornosť na otázky organizácie tylu bude naďalej zúžovaná, čo si vynúti od zástupcu veliteľa pre tyl väčšiu samostatnosť a prirodzene aj väčšiu pravomoc voči všetkým zásobovacím složkám.

Velitelia druhov vojsk a náčelníci služieb

Plnajú a organizujú splnenie určených úkolov útvarmi a jednotkami svojho druhu vojska, službami a tých odborných úkolov, ktoré plnia všetky vojská divízie (Vševojsk-1-1 čl. 56).

Prevádzajú podľa druhov zásobovania materiálne zabezpečenie vojsk (Vševojsk-1-1 čl. 115).

Organizujú zhromažďovanie poškodenej výzbroje, bojovej techniky, dopravných prostriedkov a koristného materiálu na bojišti a ich včasný odsun do tylu (Vševojsk-1-1 čl. 116).

Organizujú u zväzku technické zabezpečenie vojsk (po svojej odbornosti) — (Vševojsk-1-1 čl. 120).

Riadia priamo materiálne a technické zabezpečenie vojsk podľa svojej odbornosti. Sú povinní podávať zástupcovi veliteľa pre tyl divízie hlásenie o stupni zabezpečenia vojsk, predkladať požiadavky na prísun potrebného materiálu, vydávať pokyny pre materiálne a technické zabezpečenie podriadeným náčelníkom druhov vojsk, špeciálnych vojsk a služieb, dohliadať na správnu spotrebu materiálu, predkladať hlásenia o spotrebe, organizovať rozmiestovanie, premiestňovanie, ochranu a obranu podriadených útvarov a jednotiek (Vševojsk-1-1 čl. 132).

Pokyny zástupcu veliteľa pre tyl v otázkach organizácie tylu a prísunu materiálu všetkých druhov sú záväzné pre všetkých veliteľov druhov vojsk a náčelníkov služieb zväzku (útvaru) (Tyl-1-1 čl. 17).

Plne odpovedajú za materiálne a technické zabezpečenie vojsk podľa svojej odbornosti.

Velitelia druhov vojsk, špeciálnych vojsk a náčelníci služieb priamo podriadení veliteľovi musia byť pripravení predniesť veliteľovi údaje, svoje závery a návrhy na materiálne a technické zabezpečenie zväzku (útvaru) v rozsahu služieb im podriadených (Tyl-1-1 čl. 22).

V súlade s rozhodnutím veliteľa a plánom organizácie tylu zostavujú plány (kalculácie) materiálneho, technického a zdravotníckeho zabezpečenia a vydávajú nutné nariadenia a pokyny v obore svojej služby

Z uvedeného vidno, že na základe bohatých skúseností a vedeckého rozpracovania otázok tylu, materiálneho, technického a zdravotníckeho zabezpečenia vojsk v predpisoch Sovietskej armády sú tieto otázky vyriešené. Naše predpisy sú spracované podľa predpisov Sovietskej armády. V predpisoch sú uvedené zásady aj pre organizáciu tylu, materiálne, technické a zdravotnícke zabezpečenie vojsk. Na cvičeniach a rôznych veliteľsko-štábných zamestnaniach sú tieto zásady viacej menej aplikované. V dôsledku malých praktických skúseností z doby vojny menej sa tieto zásady uvádzajú do života v mierových podmienkach. V dôsledku rôznej podriadenosti orgánov, ktoré riešia i v dobe mieru otázky organizácie tylu — materiálne, technické a zdravotnícke zabezpečenie, dochádza i k rôznym nejasnostiam vo vzájomných vzťahoch. Nejasnosti vo vzájomných vzťahoch sú na škodu celej veci. Predpisy rie-

šia práva a povinnosti uvedených orgánov v zásadách a tieto zásady nepodliehajú zmenám ani pri zmene podriadenosti jednotlivých služieb. Napríklad nič by sa nezmenilo na zásadách, právach a povinnostiach náčelníka služby PHM, keby tento bol podriadený zástupcovi veliteľa pre technické veci alebo náčelník autotraktorovej služby zástupcovi veliteľa pre tyl. Týmto zmenami tiež by sa nezmenili základné práva a povinnosti ani zástupcu veliteľa pre tyl a zástupcu veliteľa pre technické veci. Pribudli, alebo odpadli by im niektoré povinnosti a práva voči týmto službám, ale v zásade nedošlo by k zmenám v základných otázkach organizácie tylu, materiálneho a technického zabezpečenia vojsk.

Skúsenosti Veľkej vlasteneckej vojny sú významné nielen príkladmi majstrovského použitia vojsk, ale aj tvorivého riešenia otázok ich tylového zabezpečenia. Iba dokonale organizovaný tyl, odpovedajúci požiadavkom vojenského umenia bol schopný zabezpečiť prípravu a vedenie boja a operácií prevyšujúcich svojim rozmachom všetko, čo bolo známe v historiách vojen. Po celú dobu vojny prebiehal nepretržitý proces prestavby, formovania a určenia miesta tylu na dokonalejších organizačných zásadách. V dôsledku toho orgány tylu dostali odpovedajúcu organizáciu a rozpracovali formy a metódy potvrdené skúsenosťami z vojny, ktoré plne odpovedajú stávajúcim požiadavkám charakteru bojov a operácie.

Motorizácia a mechanizácia armády, zavedenie atomových, termojaderných a raketových zbraní prispeli ku zväčšeniu rozmachu operácií. Je samozrejme, že príprava a vedenie vysoko dynamických operácií vytvára celkom nové a viacej složité podmienky pre prácu tylu. To vyžaduje ďalej pokračovať v prehľbovaní teoretických otázok, aby tieto mohli byť prakticky uskutočňované. V dobe mieru máme najväčšie možnosti tieto otázky preskúšovať pri prevádzaní operačnej a bojovej prípravy vojsk, na cvičeniach a na manévroch. Často sa však stretáme, že činnosť tylu na cvičeniach s vojskami sa ohraničuje iba na bežné zabezpečenie vojsk a v priebehu boja a operácie neprekonáva sa práca tylu v celom rozsahu. To prináša citelné straty v príprave orgánov riadenia tylu. Na druhej strane skúsenosti z cvičení ukazujú na správnosť názoru o centrálnej úlohe náčelníka tylu v otázkach organizácie zásobovania všetkými druhmi materiálom a v otázkach organizácie tylu ako celku. Súdobý charakter vedenia operácií nedovoľuje veliteľovi a ná-

čelníkovi operačného štábu riadiť zvlášť náčelníka autotraktorovej služby, tanko-technickej služby a náčelníka zásobovacích služieb druhov vojsk pre nedostatok času a hlavne preto, že všetky organizačné otázky uvedených služieb musia byť zladené práve zástupcom veliteľa pre tyl. Náčelníci uvedených služieb na všetkých cvičeniach preto prirodzene inklinujú k zástupcovi veliteľa pre tyl a k štábu tylu ako k organizátorovi činnosti celého tylového priestoru a ako k orgánu uskutočňujúcemu dopravu materiálu k vojskám.

Nie je mojím cieľom v tomto článku rozoberať teoretické otázky operačného tylu a taktiky tylu, ale ukázať na niektoré nejasnosti v zásadnom pohľade na tyl. Chcel som v duchu nových predpisov vysvetliť, čo rozumieme pod pojmom tyl, velenie tylu, organizáciu tylu, a aké sú predpismi upravené vzájomné vzťahy funkcionárov, ktorí riešia otázky organizácie tylu, materiálne a technické zabezpečenie vojsk. Jednota v názoroch veliteľov, náčelníkov štábov, zástupcov veliteľov pre tyl, veliteľov druhov vojsk a náčelníkov služieb na základné otázky tylu umožní rýchlejšie sa vyrovnávať s mnohými teoretickými i praktickými nedostatkami, ktoré doposiaľ existujú v materiálnom, technickom a zdravotníckom zabezpečení vojsk.

Na základe výkladu predpisu Vševojsk-1-1 je možné ujasniť aj vzájomné vzťahy na sväzoch a MNO, lebo poľné poriadky by mali byť základom pri upresňovaní vzťahov i v dobe mieru. Pri aplikácii Vševojsk-1-1 na sväzy a MNO je treba vychádzať z toho, že čím nižší stupeň velenia, tým väčší by mal byť stupeň centralizácie tylu. Veliteľ pluku a divízie osobne velí jednotkám v boji. V súdobých podmienkach toto velenie bude uskutočňovať z pohyblivých veliteľských stanovišť, preto veliteľia útvarov a zväzkov nemôžu priamo udržiavať spojenie so všetkými náčelníkmi služieb a riadiť ich. V pluku a divízii tyl má byť čo najviacej centralizovaný a podriadený jednému funkcionárovi — zástupcovi veliteľa pre tyl. V operačných sväzoch a na ministerstve stupeň centralizácie riadenia služieb tylu môže byť iný, lebo na týchto stupňoch velenia je celkom iný charakter a objem práce služieb. Pri tom celý rad služieb, ako napríklad delostreleckého a tankového vybrojovania, ženínej, chemickej a spojovacej služby sú v podriadenosti veliteľov dru-

hových vojsk a služieb. V otázkach materiálne-technického zabezpečenia musia tesne spolupracovať so zástupcom veliteľa pre tyl. Na armádach, okruhu a MNO je nevýhodné podriadenosť týchto služieb meniť. Nutné je však spoločné otázky riadenia a organizácie tylu i na týchto stupňoch centralizovať. Centralizácia riadenia a organizácie tylu spoločných otázok podmieňuje zvýšenie úlohy náčelníka tylu a zlepšenie ich prípravy ako organizátorov tylu v operáciách a tiež i štábov tylu, ako základných orgánov velenia tylu. Pre velenie a riadenie veľkého množstva tylových útvarov a zariadení rozčlenených vo veľkom priestore je nutný jednotný systém spojenia organizovaný štábov tylu.

Organizácia prisunu materiálnych prostriedkov s využitím všetkých prostriedkov dopravy je spojená s veľkou a operatívnou činnosťou štábu tylu. Aby bolo možné organizovať a veliť súdobými spojovacími prostriedkami, je treba vždy presne poznať situáciu na fronte, brať v úvahu preskupenie vojsk a nasýtenosť ciest, stav tylu a stupeň zabezpečenia vojsk.

Do zahájenia Veľkej vlasteneckej vojny bola sústredená organizácia tylu, plánovanie prevozov a zladenie činnosti všetkých služieb tylu vo vševojskových štáboch. K tomu boli vytvorené vo vševojskových štáboch špeciálne orgány. Tento systém mal rad nedostatkov, ktoré viedli k tomu, že funkcie operatívneho velenia tylu boli odtrhnuté od velenia a každodennej činnosti tylových útvarov a zariadení. Vševojskové štáby pri plánovaní využitia dopravných prostriedkov nemali dostatočné podklady a údaje o stave tylu a ich opatreniach prevádzkaných každou tylovou službou samostatne. Tylové služby zabezpečovali vojská bez dokonalej znalosti všeobecne operač-

nej situácie. Okrem toho v tomto období materiálne, technické a zdravotnícke zabezpečenie vojsk sa natoľko zkomplikovalo, že bolo nemožné spájať materiálne, technické a zdravotnícke zabezpečenie s velením alebo riadením bojových činností vojsk v rámci vševojskového štábu.

V dôsledku ďalekosiahlych nedostatkov v materiálnom, technickom a zdravotníckom zabezpečení vojsk v prvých dňoch války bol prestavaný celý systém tylového zabezpečenia a obsluhy vojsk.

Podstata tejto reorganizácie velenia tylu spočívala vo vytvorení orgánov riadenia tylu (štáby tylu), ktoré spojili funkciu operačného riadenia tylu s nepretržitým riadením služieb tylu a tým i všetkým tylovým útvarom a zariadeniam. Za účelom centralizácie velenia bola vytvorená funkcia náčelníka tylu s právom zástupcu veliteľa. Táto štruktúra sa plne osvedčila v priebehu Veľkej vlasteneckej vojny. Skúsenosti vojny ukazujú, že úspechu vo všestrannom materiálne-technickom zabezpečení vojsk sa dosahuje spojeným a zladeným úsilím všetkých služieb tylu.

Komplexné využitie všetkých prostriedkov tylu za účelom všestranného materiálne-technického zabezpečenia vojsk a operácií, uskutočnenie rýchleho manévru prostriedkami tylu, tylovými útvarmi a zariadeniami a rýchla likvidácia následkov atomových úderov sú nemysliteľné bez jednotného plánu organizácie tylu v operácii a jednotného velenia tylu.

Pre správne riešenie otázok o štruktúre tylu a funkčnej náplni riadiacich tylových orgánov nie je možné vychádzať za záujmov služieb. Predovšetkým je treba vytvoriť výhodné podmienky veliteľovi pre velenie podriadenými silami a prostriedkami, lebo veliteľ je i veliacim orgánom tylu.